

Het Einwabenkästchen (EWK)

Jan Trip/Ton Thissen

Omdat het Einwabenkästchen in Duitsland is ontwikkeld en daar afgekort met EWK wordt aangeduid, spreekt men ook in de Nederlandse imkerij meestal over het EWK. De term eenraamskastje of eenraatskastje is hier zodoende nooit echt ingeburgerd. De EWK's zijn verplicht op bepaalde bevruchtungsstations, b.v. Kreeverhille of de stations op de Duitse waddeneilanden.

Soorten en maten

142

Er bestaan 3 soorten EWK's: het halve-Zandermaat-EWK, het 1/3-Duits-normaal-EWK en het kleine EWK ook wel halve EWK genoemd, ontwikkeld op het instituut in Erlangen (dr. Weiss). Het gaat ons in deze bijdrage om het 1/3 normaal EWK, en het kleine of halve EWK. De laatste is precies de helft van de eerste t.w. 24 x 12 x 6 cm naast 24 x 24 x 6 cm. De zijanten bestaan uit uitneembare glasplaatjes; aan de voorzijde bevindt zich het vlieggat, gevormd door een draaibaar rond metalen plaatje met twee vliegopeningen waarvan één de koningin de weg verspert. In de broedruimte was in eerste instantie het raampje aangebracht met voorbouw. Dat raampje wordt in het algemeen niet meer gebruikt. Het kastje zelf fungeert net zo goed als raam. (Het bedachte raampje in het kastje had oorspronkelijk te maken met de mogelijkheid tot hergebruik van het broed, nadat de bevruchte koningin was weggenomen. Maar je hebt in dat geval te maken met weinig broed (één raampje maar) en veel oude bijen. Die bijen kun je dan beter gebruiken voor een verzamelzwerm en met het raampje broed b.v. de (kriel)kippen verwennen of direct opsmelten in de zonnemeltemelzer) De voorbouw wordt nu boven in het kastje aangebracht (zie foto). Daarboven bevindt zich het voerbakje met glasplaatje over de hele lengte met uitzondering van een klein gedeelte waarin een moerroostertje is aangebracht om te voorkomen dat (straks) de moeder in het voerbakje terecht komt en daar gaat leggen.

Het invoeren van de onbevruchte koningin

De uitgangssituatie: je hebt de EWK's - van alles voorzien - klaarstaan; je hebt de benodigde jonge bijen (zonder darren) in een emmer/ton afgeslagen en natgemaakt; de onbevruchte koninginnen bevinden zich (opgesloten) in de nabijheid. Je legt de EWK's aan één zijde open (het ruitje eraf) naast elkaar; je doet daar met een schepje (100 à 120 cc. voor het 1/3

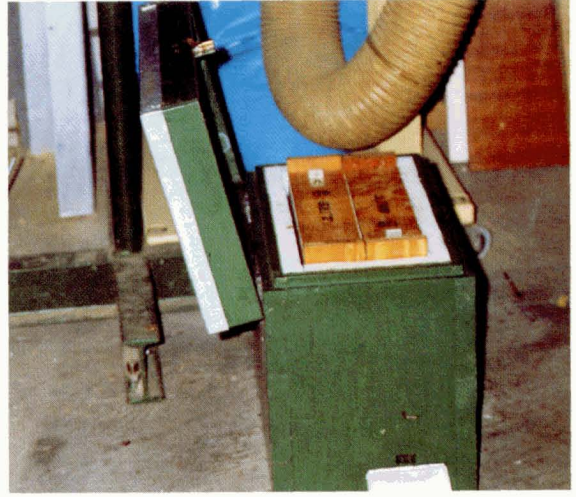
Het -1/3 normaal - EWK

normaal EWK) bijen in en het ruitje er weer op. De hele rij kastjes wordt op deze manier gevuld met bijen. Dan neem je het kooitje waarin de koningin zit en spuit deze, terwijl ze nog in het kooitje zit, nat. Met een tik tegen het EWK verplaats je de bijen naar de tegenovergestelde zijde van het vlieggat; je doet de koningin uit het kluisje op je hand en brengt haar met de hand via de grote opening van het vlieggat in het kastje. Daarna het vlieggat sluiten. Vervolgens gaan de zo behandelde EWK's in het transportkistje; 6 EWK's in één kist (zie foto). Dat moet je binnen laten staan om de bijen snel te laten opdrogen; anders worden ze te koud. In die transportkist blijven de EWK's staan, totdat de bijen gebouwd hebben en een beetje voer in de raat gebracht hebben. Dat vergt 3 à 4 dagen. In die dagen komen de mensen van de RVV om de gezondheidscertificaten te verzorgen. Daarna gaan de EWK's naar een bevruchtungsstation in Duitsland. In ons geval naar Norderney. Op de bevruchtungsstations heeft men Schutz-häuschen, beschermkastjes of buitenkastjes (zie foto). Hierin gaan de EWK's (twee per beschermkastje; dit bevordert de warmtehuishouding) met ieder een eigen vliegopening. Er wordt nauwkeurig administratie gevoerd om ervoor te zorgen dat iedere inzender zijn eigen kastjes terug krijgt.

De kleine of halve EWK's kunnen niet naar een bevruchtungsstation worden gestuurd. Men beschikt daar niet over de goede beschermingskastjes. Voor het thuisgebruik zijn ze prima. Er is slechts 60 ml.

Transportkistje voor zes EWK's

Beschermkistje voor twee EWK's

bijen nodig en ze gaan per vier in een beschermkistje, ieder ook weer met een eigen vlieggat. De voerruimte is klein, doch de volkjes staan thuis en er kan snel worden bijgevoerd als dat noodzakelijk mocht zijn.

Om de koninginnen uit de kastjes te halen om ze vervolgens in te voeren in andere kasten, is het handig dat ze gemerkt zijn. Voor de Duitse stations is dit verplicht. Men controleert bij vertrek vanaf het station of de moeder er in zit. Met krijt zet men dan een X of een O op het kastje. (X=aanwezig. O=ohne)

Je gaat als volgt te werk: zoek de koningin met de glaasjes nog op hun plek. Met de waterspuit binnen handbereik wordt die kant geopend waar de koningin loopt en direct wordt ze nat gespoten. Nu kun je haar gemakkelijk pakken, eventueel knippen en dan in een kooitje doen. Alvorens het kooitje in het beoogde volk te hangen wordt er een prop honing-/suikerdeeg als afsluiting aangebracht. De bijen bevrijden nu al etend de koningin.

Een betrekkelijk klein misverstand

Iedere imker die ook aan koninginneteelt doet, weet dat door een groot volk een jonge bevruchte koningin gemakkelijker aangenomen wordt, naarmate die meer ei-leg-ervaring heeft. Je zou zeggen dat zo'n, in een EWK leggende moeder, die ervaring nauwelijks heeft opgedaan omdat zo'n enkel raatje na de bevruchting weinig ruimte biedt. Maar als je nauwkeurig en op tijd werkt en de omstandigheden op het bevruchtungs-

station gunstig zijn, komt de koningin na 14 dagen bevrucht en met open broed naar huis. Dan heeft ze ook nog de gelegenheid tot leggen. Je kunt haar dus bij thuiskomst en zelfs nog na enkele dagen invoeren in ook een groot volk. Wacht je te lang met invoeren dan is ze waarschijnlijk van de leg omdat het gesloten broed het leggen van eitjes verhindert.

Het kan makkelijker

Zo gemakkelijk zelfs dat je de EWK's met de transportkisten en beschermkasten kunt opbergen, verkopen of weggeven. Je moet dan wel over een KI-apparaat beschikken en over de kennis daarmee om te gaan. Dan kun je nl. overgaan tot de aankoop van sperma. 24 Porties voor € 400,-. Er kan dan direct in drieramers gewerkt worden. Breng een stukje moederrooster voor het vlieggat aan om te voorkomen dat de koningin vóór de inseminatie op bruidsvlucht gaat en voer vervolgens de onbevruchte moeder gemerkt en geknipt in. Als de moeren na de inseminatie aan de leg zijn kun je de volkjes opfokken tot grote volken of de drieramers met een krant op een groot volk zetten. KI is niet goedkoop maar met het piekfijn klaarmaken van zo'n 30 EWK's ben je zes dagen van hard werken zoet, inclusief wegbrengen en ophalen. Het zal tegen elkaar opwegen.